

OBS! Utskriven version kan vara ogiltig. Verifiera innehållet.

Rutin

Gäller för: Södra Älvsborgs Sjukhus

Innehållsansvar: Åsa Bertilsson, (asabe6), HR-strateg

Granskad av: Åsa Bertilsson, (asabe6), HR-strateg

Godkänd av: Anders Poutiainen, (andpo5), Områdeschef

Giltig från: 2025-10-16

Giltig till: 2027-10-16

Grön arbetsmiljö (Gröna A)

Innehåll

Sammanfattning	3
Ansvar	3
Arbeta systematiskt med arbetsmiljön	3
Verksamhetschef	3
Vårdenhetschef, enhetschef och läkarchef	4
Medarbetare	5
Förutsättningar.....	5
Begrepp.....	5
Gröna A – Steg för steg.....	6
Steg 1 - Identifiering.....	6
Steg 2 - Allvarlighetsbedömning.....	7
Steg 3 – Datainsamling	8
Steg 4 - Avvikelseregistrering	8
Steg 5 – Åtgärder i det akuta skedet samt förebyggande åtgärder	9
Steg 6 – Uppföljning och lärande	9
Dokumentinformation.....	9
Referensförteckning	10
Länkförteckning.....	10
Bilaga 1	11

Sammanfattning

Grön Arbetsmiljö (Gröna A) är en visuell systematisk arbetsmetod för identifiering av risk för eller inträffad arbetsskada. Syftet är att minimera risken för arbetsskador samt säkerställa en god förebyggande säkerhetskultur på arbetsplatsen genom daglig reflektion och dialog om arbetsmiljön. Med en bra säkerhetskultur kan man uppnå ett ökat lärande och utvecklingsarbete med dagliga förbättringar och skapa en hållbar arbetsmiljö för medarbetare och chefer. Metoden är en del av verksamhetsområdets ledningssystem och används i den dagliga styrningen av arbetsmiljöarbetet.

Ansvar

Arbetsgivaren är alltid skyldig att se till att arbetet kan utföras utan risk för ohälsa eller olycksfall. Medarbetare ska inte bara veta vilka risker som kan finnas utan också kunna undvika riskerna.

Arbeta systematiskt med arbetsmiljön

Arbetsgivaren är ansvarig för att arbeta förebyggande och skall vidta de åtgärder som behövs för att förebygga att medarbetare drabbas av arbetsskador, samt utreda händelser i verksamheten som kunnat medföra eller medfört arbetsskada. Ett systematiskt arbetsmiljöarbete innebär att regelbundet undersöka arbetsmiljön för att identifiera risker, bedöma riskens storlek och genomföra åtgärder vid behov samt följa upp om åtgärden nått önskad effekt. Gröna A ett verktyg att använda i verksamhetens systematiska arbetsmiljöarbete och stödjer en daglig undersökning/uppföljning av arbetsmiljön och ett löpande förbättringsarbete.

Verksamhetschef

- Ansvarar för att Gröna A som uppföljningssystem används inom verksamhetsområdets samtliga verksamheter utifrån sjukhusdirektörens beslut.
- Ansvarar för att utfallet av Gröna A följs upp systematiskt och regelbundet på Verksamhetsledningsnivå samt att

övergripande åtgärder genomförs vid behov. Dessa ska redovisas på LSG.

- Ansvarar för att arbetsmiljöavvikelser i Medcontrol Pro följs upp och diskuteras på lokal samverkansgrupp (LSG)

Vårdenhetschef, enhetschef och läkarchef

- Är ansvarig för medarbetares arbetsmiljö på enheten.
- Skapar förutsättningar för medarbetare att delta vid reflektion kring arbetsmiljö genom att dagligen avsätta strukturerad tid för genomförande av Gröna A.
- Ansvarar för att regelbundet se över Gröna A för att identifiera risker i arbetsmiljön utifrån frågeställningen ”Har det funnits risk för arbetsskada eller har en arbetsskada inträffat” samt att vid behov genomföra åtgärder för att förebygga risker.
- Ansvarar för att utfallet av Gröna A sammanställs månadsvis. Detta kan även delegeras till annan av chef utsedd medarbetare.
- Ansvarar för att utfallet av Gröna A redogörs för på APT som en stående punkt som underlag för diskussioner kring arbetsmiljö.
- Ansvarar för att Gröna A från enhet redogörs för på verksamhetsområdesledning som en stående punkt som underlag för diskussion kring arbetsmiljö.
- Ansvarar för att konstaterad allvarlig risk för arbetsskada eller inträffad arbetsskada utreds, åtgärdas och följs upp.
- Ansvarar för att vid konstaterad allvarlig risk för arbetsskada eller inträffad arbetsskada identifiera de medarbetare som kan vara i behov av stödåtgärder och uppföljning.
- Ansvarar för att nya medarbetare introduceras i Gröna A som uppföljningsform.

Medarbetare

- Medarbetare har ett gemensamt ansvar att bidra till det dagliga förbättringsarbetet kring arbetsmiljö genom att aktivt delta på de dagliga avstämningarna av Gröna A samt ge förslag på åtgärder som minskar risken för arbetsskador.
- Medarbetare ansvarar för att påtala brister och risker när de upptäcks samt rapportera till chef vid identifiering av allvarliga arbetsmiljörisker eller arbetsskador.
- Medarbetare skall anmäla arbetsskador och tillbud i Medcontrol PRO - Avvikelsessystem. Riktlinje Avvikelsehantering SÄS.

Förutsättningar

Att arbeta systematiskt med arbetsmiljön skall vara en naturlig del i den dagliga driften av verksamheten. Arbetsmiljön omfattar alla förhållanden på en arbetsplats; sociala, organisatoriska och fysiska.

Begrepp

Nedan listas begrepp som kan vara bra att känna till.

Arbetsskada

Arbetsskador innebär enligt Arbetsmiljöverket olyckor som händer på arbetet eller på väg till och från arbetet. Det kan också vara sjukdomar som beror på arbetet eller om medarbetare blir smittad eller exponerad för smitta på arbetet. Sjukdomarna kan vara både fysiska och psykiska.

Rast

Rast innebär enligt Arbetstidslagen (15§) ”sådana avbrott i den dagliga arbetstiden under vilka arbetstagarna inte är skyldiga att stanna kvar på arbetsstället. Arbetsgivaren skall på förhand ange rasternas längd och förläggning så noga som omständigheterna medger. Rasterna skall förläggas så, att arbetstagarna inte utför arbete mer än fem timmar i följd.”

Negativ händelse

Negativ händelse innebär en händelse som varit psykiskt eller fysiskt påfrestande för inblandade medarbetare.

Gröna A – Steg för steg

Gröna A består av sex aktivitetssteg och genomförs med fördel i samtidigt som Gröna Korset. Till hjälp för reflektion och diskussion finns reflektionsfrågor att använda sig av, och dessa kan användas oavsett färgmarkering på arbetspasset (se bilaga 1). I det dagliga förbättringsarbetet är det lika viktigt att identifiera det som fungerat bra som det som kan bli bättre. Samtliga mallar och dokumentationsmaterial ska återfinnas i SharePoint på verksamhetsområdets yta där samtliga medarbetare inom VO kan ha tillgång.

Arbets sättet kan anpassas för att bättre passa verksamheten.

Steg 1 - Identifiering

Identifiering av risker i arbetsmiljön eller inträffad arbetsskada samt reflektion kring arbetsmiljön. Målet är att reflektionsstunden sker i medarbetargruppen som arbetat tillsammans under arbetspasset. Steg 1 ska genomföras en gång per arbetspass.

- En gång per arbetspass samlas aktuell arbetsgrupp för reflektion om hur arbetet fungerat. Följande frågor kan användas som stöd;
 - Hur har dagen varit?
 - Har alla hunnit ta rast, och om inte – varför?
 - Hur har samarbetet och kommunikationen fungerat?
 - Vad har fungerat bra? Vad hade kunnat fungera bättre?
 - Kan du släppa jobbet när du går hem? Om inte – vad skulle krävas?
 - Har det funnits risker i arbetsmiljön eller har en arbetsskada inträffat?
- Tidpunkten för reflektionen väljs utifrån vad som passar arbetsgruppen bäst, gärna i slutet av arbetspasset. För att

säkerställa att reflektionen verkligen blir av är det viktigt att bestämma en fast tidpunkt – och hålla sig till den.

- Identifierad risk eller inträffad arbetsskada ska kunna härledas till enskild händelse och individ.
- Vid särskild händelse, eller om arbetsbelastningen under arbetspasset har varit så hög att reflektion kring arbetsmiljön inte har kunnat prioriteras, ska detta markeras i mallen. Fånga upp medarbetarens initiala behov av stöd och efterregistrera eventuell identifierad arbetsskada beroende på händelsens karaktär

Steg 2 - Allvarlighetsbedömning

En sammantagen bedömning av arbetspasset och eventuella händelser görs under reflektionsstunden i den tvärprofessionella arbetsgruppen enligt färgkoder nedan. Se Bilaga 1 för reflektionsfrågor som stöd i bedömningen.

Grön

- Det har inte funnits risk för eller inträffat arbetsskada.
 - Samtliga medarbetare har haft möjlighet till rast.
 - Arbetsbelastningen har varit acceptabel.

Gul

- Viss risk för arbetsskada. Markera i åtgärdsblad och beskriv kortfattat händelsen.
- Upprätta avvikelse i Med Control PRO vid återkommande liknande händelser.
 - Arbetet har varit fysiskt och/eller psykiskt påfrestande, mer än normalt.
 - Det har varit svårt för medarbetarna att få rast till följd av arbetsbelastningen.

Orange

- Tillbud av mer allvarlig karaktär eller arbetsskada har inträffat. Markera i åtgärdsbladet och upprätta avvikelse i Med Control PRO.

- Arbetsuppgifterna har varit fysiskt eller psykiskt mycket påfrestande.
- Arbetsbelastningen har gjort att medarbetarna inte kunnat ta rast.

Röd

- Allvarlig arbetsskada/tillbud har inträffat. Markera på åtgärdsblad och upprätta avvikelse i MedControl PRO, vid allvarlig skada/händelse vänd dig till din chef. Chefen tar stöd av sin HR partner för anmälan till Försäkringskassa och Arbetsmiljöverk.

Steg 3 – Datainsamling

Samla in fakta och beskriv händelsen.

- Under pågående reflektionsstund utses någon i arbetsgruppen att dokumentera i åtgärdsbladet och A:et utifrån färgkodning ovan.
- Vid identifiering av negativ händelse med stor påverkan för enskild individ följ anvisning i aktivitetssteg 5.

Steg 4 - Avvikelseregistrering

- Registrera risk för arbetsskada eller inträffad arbetsskada enligt VGR:s avvikelshantering. Se arbetsmiljöguide för tillbud och arbetsskador via länk nedan. Medarbetare skriver avvikelserregistrering i MedControl PRO företrädesvis samma dag innan arbetspassets slut. Den som skriver avvikelsern signerar med sitt namn på åtgärdsbladet när det är klart och anger ärendenummer (AV-numret) i mallen för att möjliggöra uppföljning och spårbarhet.
- Chef ska om möjligt ge utsedd medarbetare avsatt tid för att skriva avvikelsern.
- Chef är ansvarig att nästföljande vardag följa upp att avvikelsern är skriven samt signerad på åtgärdsbladet.
- Chef är ansvarig att nästföljande vardag gå igenom Gröna A för att identifiera om arbetsmiljörisk eller arbetsskada

uppstått samt följa upp och identifiera de medarbetare som kan vara i behov av stödåtgärder eller uppföljning.

Steg 5 – Åtgärder i det akuta skedet samt förebyggande åtgärder

Vid identifiering av risk för arbetsskada eller konstaterad arbetsskada är det viktigt att sätta in rätt åtgärder för att åtgärda påverkan på arbetsmiljön i det akuta skedet samt förebygga att det händer igen. För att åtgärden ska träffa rätt och faktiskt förebygga risk i arbetsmiljön är det viktigt att analysera varför risken uppstått, rotorsaken. Till detta kan exempelvis metoden 5 varför användas, se via länk nedan.

När medarbetare skadat sig på arbetet eller varit med om en negativ händelse är det väldigt olika hur den enskilde reagerar. SÄS har en rutin för medarbetarstöd vid negativ händelse där du som medarbetare och chef kan hitta checklistor och stödmaterial. Vid behov finns företagshälsovården till förfogande. Se länk nedan.

Steg 6 – Uppföljning och lärande

- För att levandegöra det dagliga förbättringsarbetet ska arbetsmiljö vara en stående punkt på alla enheters APT och utfallet av Gröna A ska vara ett underlag för detta.
- Långsiktigt förbättringsarbete bör initieras inom de områden där enheten/kliniken identifierat ett större utfall av risker eller trender till ökade negativa händelser.

Dokumentinformation

För innehållet svarar:

Åsa Bertilsson HR strateg Arbetsmiljö SÄS

Arbetsgruppen för dokumentet har bestått av:

Maria Sjölin (barnmorska), Hanna Härnqvist (barnmorska), Cajsa Karlsson (undersköterska), Frida Röstlund (undersköterska)

Nyckelord:

Gröna A, arbetsmiljö, arbetsmiljöskador, arbetsskador, säkerhetskultur, avvikelser, reflektion

Referensförteckning

- *Agera för säker vård*, Nationell handlingsplan för ökad patientsäkerhet i hälso- och sjukvården 2020 - 2024, Socialstyrelsen (2020).
- *Planering och organisering av arbetsmiljöarbete – Grundläggande skyldigheter för dig med arbetsgivaransvar* ([AFS 2023:2, 2 kap. organisatorisk och social arbetsmiljö](#))
- [Säkerhetskultur, Arbetsmiljöverket](#)
- Patientsäkerhet och arbetsmiljö. En vägledning för hög patientsäkerhet och god arbetsmiljö. Sveriges kommuner och regioner (2020).

Länkförteckning

- [Guide - Tillbud och arbetsskada - Västra Götalandsregionen](#)
- [5-varför i ny mall](#)
- [Medarbetarstöd vid negativ händelse - Södra Älvsborgs Sjukhus](#)
- [Riktlinje avvikelshantering SÄS](#)

Bilaga 1

Reflektionsfrågor

GRÖN

- Vad är det som gjort arbetspasset ”grönt”?

GUL

- Vilka risker för arbetsskada/tillbud har funnits idag?
- Har patient riskerat att drabbas av eller drabbats av vårdskada på grund av identifierade arbetsmiljörisker? Följ i så fall rutinen för Gröna Korset Patientsäkerhet.
- Kan ni se något samband mellan patientsäkerhet och arbetsmiljö idag?

ORANGE

- Vilken arbetsskada/tillbud har inträffat idag?
- På vilket sätt har arbetsbelastningen varit mycket fysiskt och/eller psykiskt påfrestande?
- Har patient riskerat att drabbas av eller drabbats av vårdskada på grund av identifierade arbetsmiljörisker? Följ i så fall rutinen för Gröna Korset Patientsäkerhet.
- Kan ni se något samband mellan patientsäkerhet och arbetsmiljö idag?

RÖD

- Vilken allvarlig arbetsskada/tillbud har inträffat på detta arbetspass?
- Vad var det som hände?
- Hur mår de berörda medarbetarna? Har alla fått det stöd de behöver?
- Kan ni se något samband mellan patientsäkerhet och arbetsmiljö idag?

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Södra Älvsborgs Sjukhus

Innehållsansvar: Åsa Bertilsson, (asabe6), HR-strateg

Granskad av: Åsa Bertilsson, (asabe6), HR-strateg

Godkänd av: Anders Poutiainen, (andpo5), Områdeschef

Dokument-ID: SAS9613-1111922443-89

Version: 2.0

Giltig från: 2025-10-16

Giltig till: 2027-10-16